

## คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา

### สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

#### Characteristics of School Administrators in the 21<sup>ST</sup> Century

#### Affecting Teachers' Participation in Schools Under Chachoengsao

#### Primary Education Service Area Office 2

ชิดกมล ยะสุรินทร์<sup>1</sup>, กัญภร เอี่ยมพญา<sup>2</sup> และ นิวัตต์ น้อยมณี<sup>3</sup>

Chidkamon Yasurin<sup>1</sup>, Kanporn Aiemphaya<sup>2</sup> and Niwat Noymanee<sup>3</sup>

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาระดับคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 2) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 4) ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และการวิเคราะห์สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 มีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 42.50

**คำสำคัญ:** คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21, การมีส่วนร่วม

<sup>1</sup> นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

<sup>2</sup> The Degree of Master Education Program in Education Administration, Rajabhat Rajanagarindra University

<sup>3</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

<sup>4</sup> Asst. Prof., Education Administration, Rajabhat Rajanagarindra University, Advisor

<sup>5</sup> อาจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

<sup>6</sup> Lecturer, Education Administration, Rajabhat Rajanagarindra University, Co-Advisor

Corresponding Author E-mail: khunnook.27@gmail.com

## Abstract

The purposes of this research were to study 1) the level of administrators' characteristics of schools in the 21st century under Chachoengsao Primary Education Service Area Office 2; 2) the level of teachers' participation in schools under Chachoengsao Primary Education Service Area Office 2; 3) the relationship between administrators' characteristics in the 21st century and teachers' participation in schools under Chachoengsao Primary Education Service Area Office 2; and 4) the administrators' characteristics in the 21st century affecting teachers' participation in schools under Chachoengsao Primary Education Service Area Office 2. The samples used in this research were 306 teachers under Chachoengsao Primary Educational Service Area 2. The research instrument used for collecting data was a questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The research results were as follows: 1) the level of administrators' characteristics of school in the 21st century under Chachoengsao Primary Education Service Area Office 2 in overall was at a high level. 2) the level of teachers' participation in schools under Chachoengsao Primary Education Service Area Office 2 in overall was at a high level. 3) the administrators' characteristics in the 21st century and the teachers' participation in schools under Chachoengsao Primary Education Service Area Office 2 had a positive relationship at a high level with the statistical significance of .05. 4) the characteristics of school administrators in the 21st century affecting the participation of teachers in schools under Chachoengsao Primary Education Service Area Office 2 had the predictive power at 42.50%.

**Keywords:** Characteristics of School Administrators in the 21st century, Participation

## บทนำ

โลกยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว พลิกผัน รุนแรง และคาดไม่ถึงต่อการดำรงชีวิต ดังนั้นคนในยุคศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้และปรับตัวการสร้างทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมซึ่งมีโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 มาตรฐานและการประเมินในศตวรรษที่ 21 หลักสูตรและการเรียนการสอนสำหรับศตวรรษที่ 21 และสภาพแวดล้อมต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังต้องมีทักษะที่สำคัญ คือ 1) ทักษะการทำงาน ต้องมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง

2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ต้องมีคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการสื่อสารและให้ความร่วมมือที่ดี 3) ทักษะสารสนเทศและเทคโนโลยี ต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยี ใช้และประเมินสารสนเทศได้อย่างเท่าทันกัน วิเคราะห์และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม 4) การเชื่อมต่อการเรียนรู้แบบPBL สนับสนุนการแก้ไขปัญหาและการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน สนับสนุนอุปกรณ์และจัดประสบการณ์ให้นักเรียนและใช้เทคโนโลยีเป็นตัวกลาง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 18-21)

การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีอย่างรวดเร็วตลอดเวลาและต่อเนื่องในศตวรรษที่ 21 ก่อให้เกิดความสลับซับซ้อนและปัญหาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมในการดำเนินการจึงจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่คาดหวังได้ ในการบริหารองค์กรและสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์สำคัญและมีภารกิจหลายด้านจะต้องบริหารทรัพยากรและทำงานร่วมกับคน เกี่ยวข้องทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีทักษะทางการบริหาร มีความรู้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม วิทยาศาสตร์ จิตวิทยา การเมือง การปกครอง และภูมิศาสตร์ มาเป็นส่วนประกอบในการบริหารงาน ซึ่งกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารต่างไปจากงานของผู้ปฏิบัติ ผู้บริหารไม่ได้ลงมือปฏิบัติหรือให้บริการโดยตรงแต่งานส่วนใหญ่คืองานบริหารที่อาจเกี่ยวข้องกับงานอื่น ๆ ทางอ้อม ผู้บริหารจะต้องใช้ทักษะการบริหาร กระบวนการ และมีเทคนิคการบริหาร หากผู้บริหารไม่มีทักษะทางการบริหารก็จะบริหารงานไม่ได้ ในศตวรรษที่ 21 องค์กรทั้งหลายเผชิญกับปัญหาท้าทายใหม่ ๆ มากมายบทบาทของผู้บริหารเพิ่มความซับซ้อนและมีความสำคัญยิ่งขึ้น ผู้บริหารในอนาคตจำเป็นต้องมีคุณลักษณะใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นเพื่อสร้างคุณค่าเพิ่ม (value creation) ให้แก่ตนเองสูงสุด จะได้มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันในโลกยุคไร้พรมแดน (ทองทิพภา วิริยพันธุ์, 2550, หน้า 53) สอดคล้องกับ ทศพร จรุงพันธ์ (2553, หน้า 102) ศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้บริหาร พบว่า คุณลักษณะผู้บริหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม ด้านวิสัยทัศน์ และด้านภาวะผู้นำจะเป็นประโยชน์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องสนับสนุนให้เกิดความดีระหว่างกัน ทำให้เกิดความเต็มใจในการทำงานอันถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย ความสามัคคีต่อหมู่คณะและสังคมโดยรวม สอดคล้องกับพรสวรรค์ โฆษิตจินดา (2554, หน้า 115) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ เป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา และวิจารณ์ พานิช (2558, หน้า 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ว่าต้องบริหารการสร้างคนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พัฒนาตนรอบด้าน และสอดคล้องกับ ชัยยนต์ เพาพาน (2558, หน้า 303) กล่าวถึงความสำคัญทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ว่าจะต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก มีคุณลักษณะที่โดดเด่น มีทักษะและบทบาทในการบริหาร การเปลี่ยนแปลงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการบริหารสถานศึกษานั้นนอกจากผู้บริหารที่มีบทบาทสำคัญต่อองค์กรแล้ว ครูก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การบริหารสถานศึกษาเดินหน้าไปด้วยดี การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงานส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ การบริหารแบบมีส่วนร่วมถือได้ว่าเป็นการบริหารที่ดีใช้กระบวนการกลุ่มในการกำหนดเป้าหมายและตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้บุคลากรรู้สึกว่าได้เข้าไปมีส่วนร่วมในงานต่าง ๆ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและพึงพอใจในการทำงานจนบรรลุเป้าหมาย (เพียงใจ เรื่องฤทธิ์, 2550, หน้า 12) ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมโดยกำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557, หน้า 16)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด 5 มาตรา 39 และมาตรา 40 กระทรวงได้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้โรงเรียนทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นองค์คณะบุคคลทำหน้าที่ในการบริหาร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, หน้า 15-16) จากรายงานประจำปีการศึกษา 2559 พบว่า ในการบริหารงาน 4 ด้าน ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้บริหารไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษา ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา ครูไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการบริหารสถานศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ครูไม่มีส่วนร่วมในการในการกำหนดงานหน้าที่และการมอบหมายที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทำให้ในทางปฏิบัตินั้นมีความไม่เข้าใจหรือมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานในองค์กร ทำให้ความสำเร็จในกิจกรรม งาน โครงการต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ได้ยาก ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของครูจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะความสำเร็จของการบริหารงานมิได้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น ยังต้องอาศัยความรู้ ความร่วมมือกันจากครูและบุคลากรร่วมด้วย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 , 2559, หน้า 64-66)

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของปัญหา ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษา

นำไปพัฒนาปรับปรุงคุณลักษณะให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
4. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

### ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ในครั้งนี้ มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

#### ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา

- 1) คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากหลักการ แนวคิดต่าง ๆ สันเคราะห์สรุปเป็นกรอบแนวคิดของสเตดท์ (Stadt, R.W. 1970, pp. 49-53) กิเซลลิ (Ghiselli, 1998, อ้างถึงใน สมยศ นาวิกาน, 2550, หน้า 164.), ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2550, หน้า 48-181), โรบินสัน (Robinson, 2002, p. 22), จอร์จ (George อ้างถึงใน ประคัลภ์ ปณิตพลังกูร, 2554, หน้า 113) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล 2) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์
- 2) การมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากหลักการ แนวคิดต่าง ๆ สันเคราะห์สรุปเป็นกรอบแนวคิดของสวอนสเบิร์ก (Swansburg, 1996, pp. 391-394), ไวท์ (White, 1982, p. 112), ฟอรรนารอฟ (Fornaroff, 1980, p. 104), โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980, pp. 213-218), จินฉวนวัตร ปะโคทัง (2550, หน้า113) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 4) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 149 โรงเรียน ครูจำนวน 1,500 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling)

### ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 ด้าน คือ

- 1.1) ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล
- 1.2) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.3) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ
- 1.4) ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- 1.5) ด้านมนุษยสัมพันธ์

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน คือ

- 2.1) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน
- 2.2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2.3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
- 2.4) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

### กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยสรุปได้ดังนี้



### วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่ง 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90-95) 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90-95) โดยมีขั้นตอนในการสร้างและการตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือ คือ ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำราแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 และ การมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความถูกต้องของการใช้ภาษาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (the index of item-objective congruence หรือ IOC) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเท่ากับ 0.41 - 0.90 ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 30 คน และนำแบบทดสอบที่ทดลองใช้แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204)

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดแรก เท่ากับ .78 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดที่สอง เท่ากับ .86 ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามชุดแรก เท่ากับ .63 และค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามชุดที่สอง เท่ากับ .74

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) บันทึกเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด 2) นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณา เสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลกับครูกลุ่มตัวอย่างต่อไป 3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองและส่งผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เพื่อให้ครูกลุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูลให้ สำหรับการเก็บแบบสอบถามคิมนั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมด้วยตนเองและส่งคืนทางไปรษณีย์ในบางส่วน ได้ครบ 100% 4) นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และนำผลข้อมูลมาวิเคราะห์ต่อไป

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้สถิติดังต่อไปนี้ คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ค่าความถี่ (Frequency) 2) ค่าร้อยละ (Percentage) 3) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ 4) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และ 2) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

### ผลการวิจัย

#### ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นลำดับแรก คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม รองลงมาคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายคือ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังตารางที่ 1



ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน  
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวม

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ระดับ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล	4.35	0.42	มาก	3
2. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.25	0.28	มาก	5
3. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.33	0.24	มาก	4
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.46	0.25	มาก	1
5. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.36	0.26	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.35	0.17	มาก	

2. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมาคือ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน  
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

การมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา	ระดับ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน	4.42	0.27	มาก	2
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.37	0.41	มาก	4
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.59	0.40	มาก	1
4. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.40	0.41	มาก	3
ค่าเฉลี่ย	4.44	0.25	มาก	

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับมาก ( $r_{xy} = .652$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 รายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กับทุกด้านในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับ คือ ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ( $r_{x1y} = .470$ ) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ( $r_{x5y} = .468$ ) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ( $r_{x4y} = .432$ ) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ( $r_{x2y} = .268$ ) และด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ( $r_{x3y} = .214$ ) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X	Y
X1	1						
X2	.219*	1					
X3	.158*	.185*	1				
X4	.208*	.147*	.187*	1			
X5	.165*	.296*	.186*	.396*	1		
X	.572*	.580*	.525*	.658*	.697*	1	
Y	.470*	.268*	.214*	.432*	.468*	.622*	1

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ  $*p \leq .05$

4. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 คือ ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ( $X_1$ ) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ( $X_5$ ) และด้านคุณธรรม จริยธรรม ( $X_4$ ) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ ( $R^2$ ) เท่ากับ .425 แสดงว่า คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 จำนวน 3 ด้านสามารถร่วมกันทำนายการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยสมการพยากรณ์ คือ  $y' = a + b_1x_1 + b_5x_5 + b_4x_4$  เมื่อแทนค่าแสดงผลดังนี้  $y' = .981 + .226x_1 + .317x_5 + .246x_4$  โดยที่สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ  $Z'y = .368x_1 + .320x_5 + .238x_4$

ตารางที่ 4 วิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2

ตัวแปร	<i>b</i>	<i>S.E.b</i>	$\beta$	<i>T</i>	<i>Sig</i>
ค่าคงที่ (Constant)	.981	.246	-	3.988*	.000
ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล	.226	.028	.368	8.174*	.000
ด้านมนุษยสัมพันธ์	.317	.047	.320	6.754*	.000
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	.246	.049	.238	4.981*	.000
ค่าคงที่ ( $\alpha$ ) = .981					
R = .652 , R <sup>2</sup> = .425 , S.E. <sub>est</sub> = .19718 , F = 73.920 , p = .005					

\*  $\leq$  .05

#### การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาคูณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 มีปัจจัยที่สอดคล้องและเป็นประโยชน์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องสนับสนุนให้เกิดความดีระหว่างกัน ทำให้เกิดความเต็มใจในการทำงานอันถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ เจริญพานิชเสรี (2550, หน้า 86-93) ได้ทำการวิจัยการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพปัจจุบันและในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพปัจจุบันมีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิตตรา เจริญพร (2555, หน้า 80) ได้ทำการวิจัย คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุทัย ภักดีประยูรวงศ์ (2556, หน้า 93) ที่ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถนะ หลักในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พจนารถ วาดกลิ่น (2556, หน้า 66) ได้ทำการศึกษาวินัยระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่าครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การประเมินผล การตัดสินใจ และการได้รับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเช่นเดียวกันในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภิตา คล้ายหนองสังข์ (2558, หน้า 70) ได้ทำการศึกษาวินัยระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากมาย ประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา การปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ภาวะผู้นำ การตัดสินใจ ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ความยึดมั่นถือมั่น การไว้วางใจ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน การส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี และเหมาะสม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อระดับการมีส่วนร่วมของครู

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ทางการ บริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขัน และ ทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน สอดคล้องกับ ณัฐพล ปัญญาโสภณ (2556, หน้า 59) กล่าวว่า คุณลักษณะผู้บริหารยุคใหม่ต้องมีความรู้ความเข้าใจและยอมรับความแตกต่าง มีทัศนคติเชิงบวก ให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน สามารถพัฒนาตนเองให้เข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ใจกว้าง เสียสละ สอดคล้องกับ สุมาณี ไพศาลเวชกรรม (2555, หน้า 72) กล่าวว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาปรับเปลี่ยนกลไก ทำหลายสิ่งเต็ม ๆ มุ่งทำในสิ่งที่ถูกต้อง มีคุณธรรม จริยธรรม มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีจุดยืนในการบริหารจัดการ คิดเป็น ทำเป็น ซื่อสัตย์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนด โดยมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ที่จะพัฒนานโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา ร่วมมือกันในการดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในงานต่าง ๆ ทั้งการตัดสินใจ การประเมินผล

4. จากการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่าในทุกด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บวก และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล

มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง เนื่องจากผู้บริหารมีกำหนดทิศทางการบริหารที่ยังไม่ชัดเจน ซึ่งในการกำหนดทิศทางดังกล่าวอาจมีความสอดคล้องกับแนวนโยบายของบริบทของสถานศึกษา โดยสามารถดูได้จากคะแนนเฉลี่ยที่อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ประคัลภ์ ปัทมพลังกูร (2554) ที่อธิบายว่าการที่จะแสดงวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของผู้บริหารได้นั้นผู้บริหารจะต้องสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจได้อย่างชัดเจน สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าความท้าทาย สร้างความเชื่อมั่นว่าสามารถบรรลุเป้าหมายโดยให้กำลังใจ สำหรับด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้บริหารยังยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มากพอ จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าในส่วนนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้อง Benton (1998) ที่อธิบายว่า การมีมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ประการหนึ่งคือ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร หากขาดตกบกพร่องไปก็จะทำให้เกิดความขัดแย้ง ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในขณะที่หากมีการให้ความสำคัญต่อการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว ก็จะส่งผลต่อการบริหารได้เช่นกัน ส่วนด้านคุณธรรม จริยธรรม จากผลการศึกษาพบว่ามีระดับสูงสุด ในขณะที่มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากอาจมีความไม่ชัดเจนในการแสดงตนในมิติของการปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน อันเป็นการปฏิบัติที่ต้องมีความชัดเจนเพื่อเป็นต้นแบบสำคัญ สอดคล้องกับ ชัยยนต์ เพาพาน (2558) ที่อธิบายว่า ผู้บริหารมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้นการเป็นต้นแบบด้านคุณธรรมจะต้องมีความชัดเจนทั้งบทบาทหน้าที่ที่โดดเด่น อีกทั้งยังเป็นกลไกและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สำหรับด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความสัมพันธ์ระดับน้อย ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารยังมีการยอมรับการเปลี่ยนแปลง การเผชิญปัญหา และการแสดงออกถึงความกระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ยังไม่ดีเท่าที่ควร หรืออีกนัยหนึ่งคือ ยังไม่แสดงออกให้เห็นได้อย่างชัดเจน ก่อให้เกิดความไม่มั่นใจต่อการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับ อนุชิต วรรณสุทธิ (2551) ที่อธิบายว่า ผู้บริหารต้องแสดงออกถึงความชัดเจนในการกำหนดแนวทางในการทำงานในสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กล้าปฏิรูปปรับปรุง และพร้อมที่จะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการจูงใจในการทำงาน

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ด้านมนุษยสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้ายดังนั้นผู้บริหารควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็นและนำไปปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้นทั้งด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการคิด พิจารณาโครงการต่าง ๆ ในสถานศึกษา

3) คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา และด้วยเหตุที่ว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความตระหนักในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรมีหลักในการสร้างแรงบันดาลใจทั้งในมิติของผู้ใต้บังคับบัญชาและตนเองเพื่อพัฒนาระบบความคิดให้เห็นคุณค่าถึงความท้าทายต่อการพัฒนางานบนพื้นฐานของเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างสร้างสรรค์

### ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) คุรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

2) คุรศึกษาด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา

### เอกสารอ้างอิง

- คณิตตรา เจริญพร. (2555). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต1*. วิทยานิพนธ์ คุรศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- จิณฉัตร ปะโคหัง. (2550). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม*. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต, สาขาบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยนนต์ เพาพาน. (2558). *แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21*. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 12(1), 1 – 9.
- ฉฐพล ปัญญาโสภณ. (2556). *การสร้างความเป็นผู้นำในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ทศพร จรุงพันธ์. (2553). *ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ ผ่านการประเมินมาตรฐานการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์ คุรศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร.
- ทองทิพภา วิริยพันธ์. (2550). *มนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร*. กรุงเทพฯ: อินฟอร์มีเดีย บุ๊คส์.
- ประคัลภ์ ปันทพลังกูร. (2554). *ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

- พจนาน วาดกลืน. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านวิชาการ โรงเรียนในสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พรสวรรค์ โฆษิตจินดา. (2554). *คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพกับการจัดการเรียนการสอนคณะชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปรินญาณินพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพียงใจ เรืองฤทธิ์. (2550). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). *ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- โศภิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมยศ นาวิการ. (2550). *ภาวะผู้บริหารต้นแบบ*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- สมศักดิ์ เจริญพานิชเสรี. (2550). *การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สุมาณี ไพศาลเวชกรรม. (2555). *การปฏิรูประบบนโยบายการเงินเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. (2559). *รายงานประจำปี 2559. ระยอง: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงาน*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *การปฏิบัติการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *รายงานการพัฒนาคณากรทั้งโรงเรียนโครงการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *(ร่าง) กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2575*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อนุชิต วรรณสุทธิ. (2551). *การศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในอนาคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อุทัย ภัคดีประยูรวงศ์. (2556). *สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. รายงานการค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Fornaroff. (1980). *A Community involvement in Health System for Primary Health care*. Geneva: World Health Organization.

Ghiselli Edwin E. (1998). *Personnel and Industrial Psychology*. New York: McGraw – Hill.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Likert, R. (1967). *New Pattern of Management*. New York: McGraw-Hill.

Stadt, R. W. (1970). *Managing Career Education Programs*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice – Hall.

Swansburg, R.C. (1996). *Management and leadership for nurse managers*. London: Jones and Barrett.

White, T.R. (1982). An investigation of Gender and Grade-level Differences in mutation. *Dissertation Abstracts International*.

#### การอ้างอิงบทความ

ชิตชนก ยุสุรินทร์, กัญกร เอี่ยมพญา และ นิวัตต์ น้อยมณี. (2562). คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.



*e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 1(5), 35-50. สืบค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/211508/>